

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านห้วยฮี หมู่ที่ 8 ต.บุลิง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

2. เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ กรณีบ้านห้วยฮี อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ทำการสุ่มจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านห้วยฮี ประกอบด้วยผู้นำท้องถิ่น ผู้นำโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน หัวหน้าครอบครัว และสมาชิกในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ผู้นำอาวุโส ประธานบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานองค์กรเอกชน โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างไม่ต้องการความเป็นตัวแทน (Nonprobability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวนทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน สมาชิกในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ผู้นำอาวุโส และเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน

ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย การกระจายความถี่ (Frequency Distribution) การกระจายร้อยละ (Percentage Distribution) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านห้วยฮี

ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต่างร่วมกันประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอาชีพรอง และเริ่มดำเนินการทางธุรกิจมาประมาณ 3-4 ปีก่อนหน้านี้ ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยววันนี้จะมีรายได้จากธุรกิจประมาณ 200-600 บาทต่อเดือน ผู้ประกอบธุรกิจทั้งหมดให้บริการแพคเกจนักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะพักแรมในชุมชน ทั้งนี้ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวต่างกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวต้องจ่ายเมื่อต้องการพักแรมในชุมชน ประกอบด้วย 1) ค่าที่พักอัตรา 100 บาทต่อคืนต่อคน 2) ค่าอาหาร

มีอยู่ 50 บาทต่อคนต่อมือ 3) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วย ค่านำทาง อัตรารันละ 100 บาทต่อคนต่อวัน และค่าเช่าพื้นที่อัตรารันละ 100 บาทต่อคืน ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตราค่าบริการอยู่ในอัตรารันไม่สูง

วิธีการรับนักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในชุมชนนั้น ส่วนมากสมาชิกชุมชนซึ่งเป็นเจ้าบ้านมักจะให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ในการเข้าพักอาศัยแก่นักท่องเที่ยวได้ทราบก่อนเข้าพัก อย่างไรก็ตามในการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจำนวนหนึ่ง จะถูกนำมาโดยบริษัท หรือองค์กรอื่นๆ ดังนั้นผู้นำนักท่องเที่ยวเข้ามาจะให้รายละเอียดที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยวแทนเจ้าของบ้าน

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนทุกคน โดยมีเหตุผลที่สำคัญ คือ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการสร้างความมีส่วนร่วมในการจัดการ และทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ อาทิเช่น ได้มีโอกาสเผยแพร่ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมภายในชุมชนไม่เสีย และสมาชิกในชุมชนมีรายได้เพิ่มจากการท่องเที่ยว เป็นต้น

5.1.2 ศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์

ในกรอบการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นำปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบ โฮมสเตย์ มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งจากผลการวิจัยปัจจัยต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการจัดการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านนี้เกี่ยวข้องกับด้านนโยบายการท่องเที่ยว ความเข้มแข็งของชุมชน ลักษณะขององค์กรชุมชน และประชาสังคม นโยบายต่าง ๆ ส่วนมากเกิดขึ้นภายใต้การกำหนดจากชุมชน โดยอาศัยการเรียนรู้และมององค์กรเอกชน เป็นผู้ให้คำปรึกษา ส่วนนโยบายที่กำหนดโดยหน่วยงานการเพื่อเข้าไปใช้เป็นการอุปถัมภ์ในการดำเนินการท่องเที่ยวในชุมชนมีอยู่ค่อนข้างน้อย กล่าวคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เข้ามามีบทบาทในชุมชนแห่งนี้ไม่สูงนัก กลุ่มและองค์กรที่มีบทบาทสูงประกอบด้วย กรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน ที่เรียกว่า “กลุ่มจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ บ้านห้วยอี” ทั้งนี้องค์กรในชุมชนที่เป็นกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวนี้ มีการจัดโครงสร้างขององค์กรไว้ชัดเจน เริ่มตั้งแต่มีการกำหนดกรรมการดำเนินการ ที่มีประธาน รองประธาน เหนียวิน และเลขานุการ นอกจากนี้ในองค์กรยังมีการแบ่งฝ่ายรับผิดชอบแต่ละด้าน เช่น ฝ่ายรักษาความปลอดภัย ฝ่ายการเงิน ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ลักษณะที่บ่งบอกถึงประชาสังคมของชุมชนนี้ คือ ประชาชน และสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นธรรมชาติที่ต่างฝ่ายต่างถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน แม้ว่าผลการวิจัยจะยังขาดความชัดเจนในด้านความเป็นผู้นำของผู้นำชุมชน แต่จากรายละเอียดอื่น ๆ ที่จะกล่าวถึงต่อไป ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้นำ โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้าน ที่สามารถชักนำให้ประชาชนในชุมชนมา

ร่วมมือร่วมใจในการทำงานหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ให้แก่ชุมชน จนสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ รักษาความเป็นธรรมชาติ ตลอดจนมีผลทำให้ปัญหาอื่น ๆ ดังเช่น ปัญหายาเสพติด ไม่เกิดขึ้นในชุมชน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยทางสังคมมีส่วนสำคัญที่ทำให้ชุมชนแห่งสามารถช่วยเหลือและพึ่งตนเองให้สามารถจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เป็นอย่างดี

2) ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยด้านนี้เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรม โอกาสการเข้าไปมีส่วนร่วม ความเป็นผู้นำ ความรู้ ความเข้าใจ การเผยแพร่ ความตระหนัก และการปรับตัว จากผลการวิจัยพบว่า ชุมชนแห่งนี้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ตั้งแต่ในระดับเริ่มการก่อกลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การวางแผน กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวของชุมชน นอกจากนี้สมาชิกในชุมชนทุกคนให้ความร่วมมือ สนใจในการให้ความร่วมมือ ตลอดจนการยอมรับกิจกรรม ยอมรับนโยบายจากภายนอก เพื่อนำมาปฏิบัติในชุมชนอย่างจริงจัง

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนแห่งนี้ มีความรู้ความเข้าใจในระดับหนึ่งทีเดียวพอจะนำไปให้คำแนะนำ และบอกกล่าวแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี รวมทั้งในส่วนของความสามารถในด้านการต้อนรับ สังเกตได้จากการหมุนเวียนให้สมาชิกของกลุ่มท่องเที่ยวต้อนรับนักท่องเที่ยว จึงเป็นการฝึกฝนและสร้างความพร้อมในด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนได้เป็นอย่างดี

ในด้านความเป็นผู้นำ ชุมชนแห่งนี้มีแกนนำกลุ่มท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มกรรมการในองค์กรของชุมชน มีหน้าที่ประสานงาน ส่งเสริมกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกอื่น ๆ แต่สมาชิกในกลุ่มท่องเที่ยวก็มีบทบาทด้านการเป็นผู้นำในอนาคตได้ไม่น้อยเช่นกัน กล่าวคือมีความสามารถช่วยเหลือกิจกรรมที่ตนเองรับผิดชอบและมีความรับผิดชอบ ดังนั้นหากสมาชิกเหล่านี้ได้รับหน้าที่ในฐานะผู้ช่วยแกนนำ เป็นการฝึกฝนความเป็นผู้นำ ซึ่งจะมีผลทำให้ในอนาคตชุมชนแห่งนี้จะมีผู้นำเพิ่มขึ้นจำนวนมาก และสามารถประสานงาน ร่วมมือและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวกับองค์กรและชุมชนใกล้เคียงได้ดี ประโยชน์ที่สำคัญคือทำให้การท่องเที่ยวในชุมชนนี้มีผู้สืบสานต่อไปในอนาคต ทำให้ชุมชนมีการพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะที่ยั่งยืนได้

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ชุมชนแห่งนี้มีผู้นำที่จะช่วยเป็นแกนในการส่งเสริมกิจกรรม สร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกในชุมชนที่เพียงพอ แต่ในระยะยาวนั้นขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนและส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนได้มีบทบาทในฐานะแกนนำเพิ่มขึ้น นโยบายและธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนก็จะมีที่ยั่งยืนในอนาคต

3) ปัจจัยด้านกายภาพ

ปัจจัยด้านนี้เกี่ยวข้องกับ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ทำเลที่ตั้ง และการสนับสนุนด้าน สาธารณูปโภค จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ชุมชนแห่งนี้มีระบบสาธารณูปโภคที่เอื้ออำนวยต่อ การท่องเที่ยวและการพักอาศัยในระดับดี ในขณะที่สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ในลักษณะสนับสนุน การท่องเที่ยว นั้น อยู่ในระดับไม่มีหรือไม่มีเพียงพอ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ชุมชน แห่งนี้มีความพร้อมในด้านกายภาพนี้พอสมควร ประกอบด้วย ทางเดินเท้าเพื่อเข้าชมธรรมชาติใน หมู่บ้าน ระบบน้ำประปาที่มีใช้ตลอดทั้งปี แต่การนำมาบริโภคควรทำให้สุกเสียก่อน สถานที่พักคือ บ้านของสมาชิกกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว สถานที่จอดรถยนต์แม้จะไม่ได้ทำไว้เป็นมาตรฐานแต่ชุมชน เชื่อว่าปริมาณรถยนต์ที่เข้ามาท่องเที่ยวสามารถจอดในบริเวณต่าง ๆ ภายในชุมชนได้ และมีศูนย์ บริการนักท่องเที่ยว สิ่งที่ขาดหายไปและชุมชนพิจารณาแล้วว่ายังไม่มีความจำเป็นต่อชุมชนเพื่อ เกื้อประโยชน์ต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวคือ ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก เพราะหลาย บ้านในชุมชนแห่งนี้ให้บริการเหล่านี้อยู่ ส่วนมากเป็นค้าทอดด้วยมือ

4) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า รูปแบบการให้บริการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของชุมชน ยังไม่สมบูรณ์นัก ในด้านการจัดการต้อนรับนักท่องเที่ยว กล่าวคือ โดยปกติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบโฮมสเตย์นี้ นักท่องเที่ยว และฝ่ายเจ้าของบ้านต้องให้ข้อมูลที่จำเป็นระหว่างกัน เพื่อให้ทราบว่า จะสามารถยอมรับเงื่อนไข กฎ ระเบียบ ของแห่งที่พักอาศัยนั้นได้หรือไม่ แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า การให้ข้อมูลที่จำเป็นระหว่างกันยังไม่เป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้กันชัดเจน ส่วนมากมักจะอาศัย การให้ข้อมูลทางอ้อมผ่านไปยังบริษัทนำเที่ยว หรือองค์กรอื่นๆ ที่จัดหานักท่องเที่ยวเข้ามายังชุมชน

แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ มีปัจจัยดึงดูดที่สำคัญของสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมและประเพณี ของตนเอง ตลอดจนวิถีชีวิตที่แสดงออกถึงความเป็นชนเผ่ากะเหรี่ยงอย่างชัดเจน ที่ทุกคนช่วยกัน อนุรักษ์แบบแผนให้ยั่งยืนและมั่นคงมาจนถึงปัจจุบันนี้ นับว่าเป็นจุดขายที่สำคัญ ดังนั้นประชาชน ในชุมชนจึงตระหนักและให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ รักษาสภาพแวดล้อม คุณลักษณะธรรมเนียม ประเพณีของตนเองให้คงอยู่และปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าประชาชนในชุมชนนี้ต่างให้ความสำคัญต่อการดูแลรักษาปัจจัยทั้งหมด ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนเองตลอดจนการดูแลวัฒนธรรมของตนเอง ย่อมแสดงอีกมุมหนึ่งว่า ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้เหมาะสมกับยุคสมัยและตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลง ไม่ให้สิ่งมีค่าเหล่านั้นสูญหายไป

ในด้านการต้อนรับนักท่องเที่ยว ชุมชนแห่งนี้มีบุคลากรที่มีความพร้อมด้านการต้อนรับนักท่องเที่ยว แม้ว่าความสามารถจะไม่เหมือนกับบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั่วไปก็ตาม แต่การวิจัยครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าในระยะยาว การพัฒนาบุคลากรจะมีความสามารถไม่ด้อยไปกว่าบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั่วไป

ศิลป วัฒนธรรม ประเพณี และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ชุมชนแห่งนี้ยังพยายามดูแลรักษาให้คงสภาพไว้แต่ก็พยายามปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัย เช่น การนับถือศาสนาที่เปลี่ยนจากการนับถือผี มาเป็นนับถือศาสนาคริสต์ เป็นต้น ดังนั้นจึงถือเป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้

จุดอ่อนของชุมชนแห่งนี้ คือการประชาสัมพันธ์ การจัดการด้านการตลาด ที่ยังต้องอาศัยองค์กรอื่น ๆ ดังเช่น โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม ชมรมมัคคุเทศก์ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุง และพัฒนาในประเด็นดังกล่าวให้มากขึ้น เพราะโครงการหรือชมรมที่ให้การสนับสนุนในปัจจุบัน อาจไม่สามารถให้การช่วยเหลือในระยะยาวได้ ดังนั้น การหวังพึ่งองค์กรเหล่านั้นช่วยบริหารจัดการและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอาจมีความเสี่ยงอยู่บ้าง ดังนั้นชุมชนจึงควรช่วยกันจัดการด้วยตนเองให้เป็นรูปธรรมเพิ่มมากขึ้น

5) การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี

การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านห้วยฮี้ พอประมวลได้ 3 ประการดังนี้

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ใช้หลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมการท่องเที่ยว นำปัจจัยด้านสังคม กายภาพ ส่วนบุคคล และแนวคิดการดำเนินงานมาใช้เป็นส่วนประกอบการดำเนินการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใต้การจรรโลงและอนุรักษ์ไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น และดัดแปลงให้เหมาะสมกับธุรกิจรวมทั้งต้องถ่ายทอดให้คนรุ่นต่อไปให้สามารถดำเนินงานได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้

องค์ความรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ระดับปฏิบัติการในเชิงธุรกิจขนาดเล็ก ให้สานต่อได้กับวิถีชีวิตทางสังคม ธรรมชาติ และระบบนิเวศให้ประสานกันอย่างสอดคล้อง และองค์ความรู้ระดับปรัชญา ที่ชุมชนต้องเข้าใจการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อให้จัดการระบบสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมยั่งยืนไปสู่ชนรุ่นหลัง ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน

การนำไปใช้ จนกลายเป็นเครือข่ายธุรกิจ ชุมชนบ้านห้วยฮี้จะกลายเป็นต้นแบบของการจัดการท่องเที่ยวประเภทนี้ได้และจะส่งผลทางอ้อมต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมทั้งกายภาพ ชีวภาพ วิถีชีวิต และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของสังคมไทยต่อไป

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 จากการวิจัยพบว่า นโยบายจากรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนนี้มีไม่มากนัก แต่เป็นการกำหนดนโยบายโดยชุมชนเอง การดำเนินนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนด้วยตนเองของสมาชิกในชุมชนนั้น ย่อมแสดงให้เห็นถึงภาวะพึ่งตนเองได้เป็นอย่างดี ความสามารถในการพึ่งตนเองได้นั้น กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา (2543) ได้กล่าวไว้ว่าเกิดขึ้นได้เพราะชุมชนมีความเข้มแข็ง ซึ่งความเข้มแข็งนี้เกิดมากจากคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อชุมชนนั่นเอง นอกจากนี้ความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ต้องอาศัยเศรษฐกิจชุมชน/ผลผลิตชุมชน และโครงสร้างพื้นฐาน/ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แม้ว่าความเห็นดังกล่าวมิได้กล่าวถึงแง่ของประชาสังคม แต่เมื่อพิจารณาความเห็นที่ถูกเสนอแนะนั้นพอสรุปได้ว่า ความเข้มแข็งของชุมชนจนสามารถพึ่งตนเองได้นั้นต้องอาศัยความเป็นชุมชนหรือประชาสังคม ประกอบด้วย ประชากร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น และการปกครอง ส่วนผลการวิจัยครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นว่า สมาชิกในชุมชนมุ่งหวังสร้างสรรค์เศรษฐกิจของชุมชนโดยอาศัยสภาพแวดล้อมซึ่งมีความเป็นธรรมชาติด้วยการผสมผสานภูมิปัญญาของตนเอง เพื่อสร้างกลยุทธ์การตลาดเพื่อการท่องเที่ยว ผ่านองค์กรในชุมชน ที่มีโครงสร้างบริหารงานชัดเจน เกี่ยวกับองค์กรที่มีบทบาทสามารถสร้างความเข้มแข็งของชุมชนนั้น วิเชียร แสงโชติ (2540) ที่ระบุว่าองค์กรนั้นต้องมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ องค์กรประกอบทั้งสองเป็นจุดเริ่มต้นของการกำนิตองค์กร องค์กรต้องมีการบริหาร จัดการที่ดี ผู้ทำหน้าที่บริหารนั้นจำเป็นต้องทำหน้าที่บริหารและจัดการ จำเป็นต้องมีคุณสมบัติด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารและจัดการ และต้องมีความตั้งใจจริง แต่ข้อเสียขององค์กรในชุมชนนั้นผู้บริหารมักจะไม่มีความรู้ความเข้าใจการบริหารมีแต่เพียงความตั้งใจเป็นสำคัญ สุดท้ายขององค์กรต้องมีกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์และหนุนเนื่องเสริมอยู่โดยตลอด

นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ในปัจจุบันนี้ ยังไม่ค่อยแพร่หลายมากนัก แต่แนวโน้มจะเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต ทั้งนี้สังเกตได้จากการกำหนดนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่กำหนดให้ชุมชนใดชุมชนหนึ่ง หรือหลายชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวเป็นของตนเอง ซึ่งบางแห่งมุ่งเน้นด้านความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติ บางแห่งอาศัยการเป็นแหล่งประวัติศาสตร์เป็นจุดขาย พร้อมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ การตลาด เพื่อให้ชุมชนสามารถช่วยตนเองได้ ดังปรากฏในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก และบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542) รวมทั้งยังมีเอกชนอีกหลายแห่งที่ดำเนินการจัดให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ด้วยการรวบรวมประชาชนในชุมชนที่มีคุณสมบัติเด่นสามารถสร้างเป็นจุดขายในการท่องเที่ยวได้ มาร่วมกันจัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แบบโฮมสเตย์ในหลายแห่ง แต่องค์กรชุมชนในบ้านห้วยฮี้มีการกำหนดเป็นของตนเองโดยประยุกต์ความรู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกชุมชน

5.2.2 การมีส่วนร่วม การสร้างกิจกรรม ภาวะผู้นำ ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนัก บ่งบอกถึงความเข้มแข็ง และมีส่วนสำคัญที่ทำให้ชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยวได้มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน สุพรชัย มั่งมีสิทธิ์ (2543) ได้กล่าวว่า สิ่งที่แสดงออกถึงความเข้มแข็งของชุมชนนั้น จะประกอบด้วย 1) โครงสร้างพื้นฐาน ที่เอื้อต่อการเป็นประชาคมประกอบด้วย การมีกลุ่มองค์กร จำนวนคน สถานที่ การพบปะ ประเด็นการพูดคุย ความใกล้ชิด และการสื่อสาร มีจำนวนไม่น้อย เพียงใด 2) กระบวนการตัดสินใจและเรียนรู้ ของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน และหาข้อสรุปในการแก้ไขปัญหาอย่างไร และ 3) ภาวะผู้นำ มีจำนวนไม่น้อยเพียงใด กระจายตัวหรือไม่ ผู้นำมีความสัมพันธ์กับสมาชิกหรือไม่และคุณสมบัติอย่างไร เป็นการยืนยันให้เห็นว่าความเข้มแข็งของชุมชนเริ่มต้นที่กระบวนการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยน และการแก้ไขปัญหาโดยอาศัย ผู้นำของชุมชน หรือความเป็นผู้นำของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่พบจากชุมชนบ้านห้วยฮี้ แสดงออกถึงความเข้มแข็งของชุมชนได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ มิศรา สามารถ (2543) ที่พบว่า ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของตนเองในหลากหลายลักษณะ ประกอบด้วย ลักษณะการก่อตัวของกลุ่มในชุมชนท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว การตัดสินใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนท้องถิ่น การรวมตัวกันเป็นกลุ่ม/องค์กร ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมเสมอ การจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่น และการปฏิบัติงานหรือการแบ่งภารกิจมีส่วนร่วม เป็นต้น หากเมื่อเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในบ้านห้วยฮี้ จะมีความคล้ายคลึงกันในหลายลักษณะ คือ การตัดสินใจร่วมกัน มีการรวมตัวเป็นกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวสอดคล้องกับความคิดเห็นของชุมชนในท้องถิ่น และที่สำคัญคือองค์กรท่องเที่ยวในบ้านห้วยฮี้มีการปฏิบัติงานการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นจึงเป็นความเด่นขององค์กรในชุมชนบ้านห้วยฮี้ ที่จะช่วยผลักดันให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนมีการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนได้

5.2.3 จากวิธีการประเมินองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่ มนัส สุวรรณ (2538) ได้กล่าวไว้ 4 ประการ คือ จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ความสามารถในการให้บริการนักท่องเที่ยว ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึง และความสามารถในการรองรับของพื้นที่ หากนำแนวคิดดังกล่าวมาพิจารณาประกอบในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยฮี้แห่งนี้ พบว่า 1) จุดดึงดูดนักท่องเที่ยวของชุมชนแห่งนี้คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลป วัฒนธรรม และประเพณีของชุมชน ที่ยังคงอนุรักษ์ความเป็นเผ่ากะเหรี่ยง ดังนั้นวิถีชีวิตของชุมชนแห่งนี้จึงเป็นจุดดึงดูดที่สำคัญ 2) ความสามารถในการ

การให้บริการของนักท่องเที่ยว ปรากฏว่าชุมชนแห่งนี้มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 37 ครอบครัว ดังนั้นจึงสามารถหมุนเวียนการให้บริการการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ รวมทั้งความสามารถในการให้บริการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อีกด้วย 3) ความสะดวกในการเข้าถึง แม้ว่าชุมชนแห่งนี้จะมีอยู่บนที่สูงจึงขาดความสะดวกในการเดินทางอยู่บ้าง แต่หากนักท่องเที่ยวประสงค์จะเดินทางเข้าสู่ชุมชน ก็จะมีถนนที่ใช้ในการเดินทางที่อยู่ในสภาพดี และอาจพบความลำบากในการเดินทางอยู่บ้างในช่วงฤดูฝนเท่านั้น และ 4) ความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เนื่องจากในอดีตจนถึงปัจจุบันชุมชนแห่งนี้มีนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมในจำนวนไม่มากนัก ดังนั้นความสามารถในการรองรับของพื้นที่ โดยเฉพาะระบบสาธารณูปโภค สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเป็นจำนวนมากได้ อย่างไรก็ตามการวัดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ตามปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงมีความเชื่อมั่นว่าชุมชนแห่งนี้ยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อีกเป็นจำนวนมากโดยสภาพธรรมชาติ สภาพแวดล้อมไม่เสียหายแต่คงต้องอาศัยคุณภาพของนักท่องเที่ยวในอีกทางหนึ่งด้วย เพราะปัจจุบันยังพบว่านักท่องเที่ยวบางราย ไม่ค่อยใส่ใจในการดูแลรักษา หรือไม่ร่วมมือในการรักษากระเบื้องในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

5.2.4 ความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของชุมชนแห่งนี้ ปรากฏว่าเป็นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวผ่านองค์ประกอบหลายส่วน หากนำลักษณะสำคัญ 6 ประการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ใช้เป็นแนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนี้

5.2.4.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ของชุมชนแห่งนี้นับว่าเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น ที่อาศัยสภาพแวดล้อมที่มีอยู่และปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคให้เหมาะสมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

5.2.4.2 ชุมชนแห่งนี้สามารถถ่ายทอดความเป็นผู้นำ ใฝ่หาความรู้ สร้างกิจกรรมตลอดจนให้ความร่วมมือกับกลุ่มและองค์กรจากภายนอก ให้แก่สมาชิกในชุมชน ในระยะยาวจะทำให้การท่องเที่ยวในชุมชนนี้ดำเนินต่อไปได้ ชุมชนแห่งนี้อาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในทุกระดับของสมาชิกในชุมชน นับเป็นเพราะพื้นฐานสำคัญคือความตระหนักต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการรักษาภูมิปัญญา รักษาทรัพยากรธรรมชาติ รักษาวัฒนธรรมและประเพณี เช่นเดียวกับการกล่าวของโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมัน (2540) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่สามารถสร้างความตระหนักของประชาชนในชุมชน

5.2.4.3 ด้านขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชนบ้านห้วยสำนั้น ดังที่กล่าวถึงแล้วในข้อ 5.2.3 คือ ชุมชนแห่งนี้มีพื้นฐานเพียงพอสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะในปัจจุบันนี้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวด้วยจำนวนไม่สูงนัก แต่เมื่อพิจารณาจากสภาพแวดล้อมทั่วไป พบว่า ชุมชนแห่งนี้ได้พยายามดูแลรักษาพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวไว้ให้สมบูรณ์ อยู่ตลอดเวลา

5.2.4.4 ด้านการกระจายรายได้ จากความสามารถในด้านการบริหารการตลาดแม้ว่าจะยังไม่สูงมากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนแห่งนี้นักท่องเที่ยวยังมีจำนวนไม่มาก แต่ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันสมาชิกในชุมชนได้รับการเรียนรู้ในด้านการให้บริการ การบริหารการตลาด จนสามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวได้ แม้ว่าจะเป็นรายได้ที่ไม่สูงนักเมื่อเทียบกับรายได้ของประชาชนในสังคมเมือง แต่สมาชิกในชุมชนต่างก็มีความพึงพอใจจากรายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของชุมชนที่ตนเองและสมาชิกมีส่วนร่วมกันบริหารและจัดการ ดังนั้นความเพียงพอของรายได้ที่จะได้รับจากการท่องเที่ยวที่ชมนั้นไม่อาจวัดด้วยจำนวนเงินหรือปริมาณของนักท่องเที่ยวที่จะนำมาเม็ดเงินเข้ามาสู่ชุมชน หากต้องอาศัยความรู้สึกพึงพอใจกับจำนวนเงินที่ได้รับจากการท่องเที่ยวของสมาชิกในชุมชนเป็นสำคัญ

5.2.4.5 สมาชิกในชุมชนต่าง ๆ ให้ความเห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ในชุมชนสามารถสร้างรายได้ เพราะทุกคนจะมีภาระหน้าที่รวมทั้งมีรายได้จากการท่องเที่ยว แม้ว่าไม่ใช่รูปแบบของการจ้างงาน หากแต่ทุกครอบครัวมีโอกาสให้บริการแก่นักท่องเที่ยวหมุนเวียนกันไปทำให้ทุกครอบครัวมีรายได้ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ช่วยให้สมาชิกในชุมชนเคลื่อนย้ายออกนอกชุมชนเพื่อหางานในเขตเมืองน้อย หากชุมชนสามารถรักษาการท่องเที่ยวไว้โดยตลอดจะช่วยทำให้ชุมชนมีรายได้อยู่ตลอดเวลา สมาชิกในชุมชนก็จะมิงานจากการบริการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามสมาชิกของชุมชนบ้านห้วยฮีมีจิตใจและอัธยาศัยดีเป็นพื้นฐานสำคัญของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นหากเพิ่มเติมด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว การบริหารการตลาด สมาชิกของชุมชนจะเป็นผู้สานต่อกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนให้ยั่งยืนต่อไปได้ สิ่งที่สำคัญที่ชุมชนจะมีรายได้เสริมและสามารถแก้ไขปัญหาของสังคม ดังเช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการว่างงานหรือปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากการว่างงานก็จะลดน้อยลงจนถึงไม่มีดังเช่นในปัจจุบันนี้ได้

5.2.5 ราโพนธรณ แก้วสุริยะ (2543) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนไว้ว่า การจัดการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องดูแลรักษาทรัพยากร การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องและรองรับกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยอาศัยกลไกที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมด้านการตลาด ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนมีการประเมินผลการจัดการให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ราโพนธรณ แก้วสุริยะ ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ชุมชนต้องมีการบริหารและจัดการแหล่ง

ท่องเที่ยว ระบบสาธารณูปโภค ชุมชนต้องมีการบริหารจัดการการจ้ดนำเที่ยว โดยดำเนินการบริการนำเที่ยว การจ้ดรายการนำเที่ยว การบริการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ตลอดจนการมีมัคคุเทศก์ที่มีคุณภาพที่จ้ดเรียนรู้จุดเด่นของชุมชนเพื่อนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว และสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การบริหารการตลาด การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

5.2.6 สำหรับการบริการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์นั้น ไร่ไพพรรณ แก้วสุริยะ (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ได้กล่าวไว้ว่า

5.2.6.1 ธุรกิจบริการโฮมสเตย์ เป็นธุรกิจบริการที่พัคค้างแรมให้นักท่องเที่ยวซึ่งจ้ดเป็นบริการที่พัคหน่วยเล็กที่สุด มีเพียงแห่งละหนึ่งหรือสองห้องนอนแต่ให้บริการมากกว่าการให้ที่พัคที่โรงแรมตรงที่เจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยวต่างเปิดใจเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์แปลกใหม่ที่เป็นมิตรไมตรีและเจ้าของบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากงานประจำ รูปแบบให้บริการที่แตกต่างไปจากโรงแรมคือ เจ้าของบ้านทำอาหารเพิ่มและร่วมรับประทานอาหารด้วยกัน ร่วมวงสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วงที่มีงานประเพณีพาไปร่วมงานประเพณี พร้อมทั้งนำชมหรือจ้ดรายการเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวในถิ่นนั้นด้วย ทั้งนี้เจ้าของบ้านคิดราคาค่าบริการเป็นราคาดมิตภาพหรือราคาเหมาะสมในประเด็นนี้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านห้วยฮี้ มีความสอดคล้องกับสิ่งที่กล่าวถึง กล่าวคือ สมาชิกในชุมชนต่างจ้ดที่พัคอาศัยให้นักท่องเที่ยวที่เข้าไปร่วมพัคอาศัยมีการเสวนาร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านต่างเรียนรู้ความเป็นอยู่ระหว่างกัน นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสรับประทานอาหารฝีมือชาวบ้านซึ่งเป็นอาหารของชาวเขาเผ่ากะเหรียงเป็นส่วนใหญ่นอกจากนี้ในช่วงเวลากลางวันนักท่องเที่ยวต่างมารวมตัวกันเพื่อให้สมาชิกในชุมชนที่มีหน้าที่ปฏิบัติเป็นมัคคุเทศก์พาชม หรือเที่ยวชมป่าไถ้หมู่บ้าน พร้อม ๆ กับการให้คำบรรยายแก่นักท่องเที่ยวให้รับทราบตลอดเวลา แสดงว่าชุมชนแห่งนี้ให้บริการด้านท่องเที่ยวโฮมสเตย์ที่เกี่ยวข้องกับการต้อนรับและการเรียนรู้ระหว่างกันเป็นไปตามนักวิชาการการท่องเที่ยวได้กล่าวไว้

5.2.6.2 บริการโฮมสเตย์นักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านต้องแจ้งรายละเอียดส่วนตัวระหว่างกัน คือ เจ้าของบ้านแจ้งรายละเอียดส่วนตัว ครอบครัว และการประกอบอาชีพ การบริการอาหาร และนำเที่ยว พร้อมทั้งกำหนดราคาให้ทราบ ในขณะที่นักท่องเที่ยวต้องแจ้งรายละเอียดส่วนตัวและยอมรับกติกาการบริการ ยินดีจ่ายเงินตามที่เจ้าของบ้านกำหนดค่าบริการ นักท่องเที่ยวต้องใช้เวลาติดต่อสมัครเข้าพัคแรมกับเจ้าบ้าน โดยใช้เวลาติดต่อสมัครและได้รับการยอมรับล่วงหน้าอย่างน้อย 2-3 อาทิตย์ ในประเด็นนี้ ชุมชนบ้านห้วยฮี้ ลดความสำคัญในด้านการให้ข้อมูลระหว่างกัน อยางไรก็ตาม ชุมชนได้อาศัยความร่วมมือจากกลุ่มทัวร์ หรือชมรมมัคคุเทศก์ เป็นผู้คัด

เลือกนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนแห่งนี้ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เจ้าบ้านและนักท่องเที่ยวให้ข้อมูลข่าวสารระหว่างกันมีอยู่น้อย ดังนั้นชุมชนแห่งนี้จำเป็นต้องพัฒนาการให้ข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ทั้งนี้เพราะประโยชน์ในการควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ตลอดจนนักท่องเที่ยวต้องทราบเงื่อนไขเบื้องต้นของเจ้าของบ้านที่ร่วมพักอาศัยในระหว่างท่องเที่ยว

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรท่องเที่ยวในชุมชน

1. ควรสร้างบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการสานต่อกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนให้ยั่งยืน
2. ไม่ควรมุ่งเน้นปริมาณนักท่องเที่ยว ควรให้ความสำคัญต่อคุณภาพของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน ดังนั้นควรปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักการทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ คือการให้ข้อมูลที่จำเป็นระหว่างนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาพักอาศัยกับเจ้าของบ้าน ทั้งนี้เพื่อสร้างการยอมรับกฎเกณฑ์หรือข้อกำหนดระหว่างกันหากมีการยอมรับระหว่างทั้งสองฝ่ายแล้วปัญหาและอุปสรรคในการร่วมกิจกรรมของทั้งสองฝ่ายจะมีปัญหาน้อยลง
3. ควรขอความช่วยเหลือด้านวิชาการจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานฝึกอบรมอื่น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยว การตลาด และการประชาสัมพันธ์ เพราะการรับรู้วิชาการสมัยใหม่อยู่ตลอดเวลาจะช่วยให้การดำเนินการธุรกิจท่องเที่ยวมีความหลากหลายและเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวในทุกกลุ่มทุกวัย

ข้อเสนอแนะสำหรับสมาชิกในชุมชน

1. สมาชิกในชุมชนควรให้ความสนใจเข้าช่วยงานประสานงานกับองค์กรภายนอก ร่วมกับผู้นำองค์กรให้มากที่สุด ทั้งนี้จะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในวิธีการติดต่อ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กรภายนอก ทั้งนี้ชุมชนจะมีเครือข่ายที่ให้ความร่วมมือกันอยู่ตลอดเวลา
2. สมาชิกในชุมชนควรให้ความสนใจร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะบุคคลในครอบครัวของสมาชิกองค์กรท่องเที่ยว จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างบุคลากรการท่องเที่ยวของชุมชนในระยะยาว